

INFORMACJA PRASOWA

Brakujące ogniwo transformacji energetycznej – nowy kształt taryf sieciowych

Jest nieeleastyczny, nieefektywny, nieprzystosowany do zmieniającej się rzeczywistości na rynku energii i przyspieszającej transformacji energetycznej. Polski model taryf sieciowych, czyli system opłat za dostarczenie energii elektrycznej do odbiorców, musi zostać zmieniony. W najnowszym raporcie Forum Energii wraz z Regulatory Assistance Project analizuje, jakie zasady trzeba wziąć pod uwagę przy projektowaniu nowego podejścia do taryf.

Dlaczego potrzebny jest nowy model taryfowania?

1. Ponieważ ceny energii w Polsce są wysokie

Polska ma najwyższe ceny hurtowe energii elektrycznej w Europie. To skutek dużego udziału węgla w polskim miksie energetycznym, wysokich cen uprawnień do emisji CO₂ i niskiej konkurencji na polskim rynku. Ceny energii dla odbiorców indywidualnych są regulowane, ale przedsiębiorcy i przemysł ponoszą coraz wyższe koszty i będą poszukiwać wszelkich sposobów ograniczenia rachunków. Dotyczyć to będzie nie tylko kosztów zakupu energii elektrycznej, ale także jej dostarczania. W skrajnych przypadkach, jeśli własne źródła okażą się tańsze, liczba odbiorców korzystających z sieci spadnie, ale jej koszty nadal trzeba będzie pokrywać i to przy dużych spodziewanych inwestycjach w sieci dystrybucyjne.

2. Ponieważ zmieniają się zachowania odbiorców

Większość nowych odnawialnych mocy wytwórczych zostanie przyłączona do sieci dystrybucyjnej, a jedynie największe i nieliczne źródła bezpośrednio do systemu przesyłowego. Zmieni to sposób wykorzystania sieci – wymusi jej rozbudowę oraz zarządzanie popytem i podażą energii.

- Na sieć wpływać będzie także inny trend – rozwój technologii napędzanych energią elektryczną. W Polsce rośnie popularność pomp ciepła jako sposobu ogrzewania, przybywa samochodów elektrycznych. Aby nie dopuścić do przeciążenia systemu energetycznego, należy odpowiednio sterować popytem na energię. Niezbędnym narzędziem do tego są dynamiczne taryfy, które zachęcą użytkowników do korzystania z prądu do ładowania aut czy ogrzewania domu wtedy, kiedy jest najtaniej – zwraca uwagę Aleksandra Gawlikowska-Fyk, kierowniczka projektu Elektroenergetyka w Forum Energii, współautorka analizy.

3. Ponieważ konieczne są inwestycje w modernizację i rozbudowę sieci dystrybucyjnych

Transformacja energetyczna w Polsce się rozpędza. Dzisiejszy system dystrybucyjny jest przestarzały i nieprzystosowany do tego, aby udźwignąć skutki szybko zachodzących zmian. Ale modernizacja sieci na miarę XXI w. to znacznie więcej niż wymiana starych kabli i przewodów. To poprawa elastyczności, coraz większe rozproszenie źródeł, aktywni odbiorcy, automatyzacja i inteligentne opomiarowanie. Dlatego wzrost stawek sieciowych jest w kolejnych latach nieunikniony. Niemniej ten proces trzeba i można optymalizować, a do tego niezbędne uwzględnienie stawek dynamicznych.

- Dynamiczny system taryfowy zachęci odbiorców do lepszego wykorzystania sieci, co spowoduje, że koszty za kilowatogodzinę będą niższe. W wielu przypadkach rozwiązaniem tańszym niż rozbudowa sieci, jest przesunięcie zapotrzebowania na moc. Nowoczesne sieci wymagają inteligentnych stawek, aby umożliwić konsumentowi uczestnictwo w nowym systemie energetycznym, w którym inwestycje są zoptymalizowane i przynoszą korzyści wszystkim konsumentom – mówi Andreas Jahn, Senior Associate w Regulatory Assistance Project, współautor raportu.

Nowe taryfy – czyli jakie?

- Konsumentom powinni płacić za usługi sieciowe proporcjonalnie do tego, ile i kiedy korzystają z sieci.

Odbiorcy energii korzystają z energii w oparciu o przyzwyczajenia. Nowy model taryfowania powinien zachęcać do zmiany starych nawyków i kontrolowania, w jakich momentach korzystanie z prądu jest najbardziej opłacalne (np. do ładowania samochodu elektrycznego czy włączania pompy ciepła). Takie rozwiązanie jest jednak możliwe tylko wtedy, kiedy w systemie pojawiają się aktywni konsumenci i prosumenci, a sposób wyceny energii będzie odzwierciedlał jej koszt w czasie.

- Odbiorcy wytwarzający energię elektryczną powinni odpowiednio uczestniczyć w kosztach ponoszonych przez sieć

Zachowania prosumentów mają wpływ na sieć dystrybucyjną. Ważne jest zaprojektowanie taryf w taki sposób, by sprawiedliwie traktować ich aktywność w sieci oraz rozliczać energię, którą do niej wprowadzają i z niej pobierają. Np. w szczytach letnich dzięki rozwojowi instalacji fotowoltaicznych poprawia się bilans mocy w systemie. Dlatego autokonsumpcja wytworzonej energii powinna pozwalać prosumentowi zaoszczędzić na opłatach, a oddana do sieci energia powinna być premiovana. Odwrotnie jest jednak podczas szczytów zimowych, kiedy zapotrzebowanie na energię z sieci rośnie. Wprowadzenie taryf dynamicznych będzie oznaczało, że wszyscy aktywni odbiorcy energii, w tym prosumenci, będą w czasie zimowych szczytów zapotrzebowania ponosić wyższe koszty.

- Niezbędne jest zróżnicowanie taryf sieciowych dla różnych grup konsumentów

Zmiana modelu taryfowania w pierwszej kolejności powinna dotyczyć odbiorców aktywnych. W wielu gospodarstwach domowych, które nie posiadają pojazdów elektrycznych ani pompy ciepła, zużycie energii

elektrycznej jest relatywnie niewielkie. Dla nich wystarczająca jest taryfa sieciowa oparta na pobieranej energii. Jednak kiedy ci odbiorcy zaczną w większym stopniu dostosowywać zużycie energii do sygnałów cenowych, powinni mieć dostęp do bardziej zróżnicowanych taryf. Ważne jest także zadbanie o odbiorców o najniższych dochodach – powinni oni odnosić korzyści wynikające ze zmienności taryf.

Reforma modelu taryfowania jest konieczna

Projektowanie taryf jest integralną częścią polityki publicznej, która powinna wspierać, a nie utrudniać, transformację energetyczną. Inteligentne taryfy dają konsumentom bodźce do podejmowania właściwych działań: oszczędzania energii czy korzystania z niej wtedy, kiedy jest do dla nich najbardziej opłacalne. Dobrze zaprojektowane dynamiczne taryfy mogą pomóc zoptymalizować wykorzystanie już istniejących sieci i zminimalizować przyszłe inwestycje.

Kontakt dla mediów

Aleksandra Dziadykiewicz, aleksandra.dziadykiewicz@forum-energii.eu

Dynamiczne i sprawiedliwe Przyszły kształt taryf sieciowych w Polsce

Autorzy analizy:

Andreas Jahn, Senior Associate w Regulatory Assistance Project

Dr Aleksandra Gawlikowska-Fyk, Kierowniczka projektu Elektroenergetyka w Forum Energii

Data publikacji raportu

6 maja 2021 roku

Wszystkie analizy i publikacje Forum Energii są nieodpłatnie udostępniane i mogą być powielane pod warunkiem wskazania źródła i autorów.